

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V Ljubljani, 24. novembra.

—r.— Včerajšnji naš telegram nam poroča, da Tirolci ne izstopijo iz Hohenwartovega kluba, kar mi tolmačimo tako, da ti nemški poslanci ne bodo pristopili k središčnemu klubu kneza Liechtensteina. Ako bi pa Tirolci bili pri obeh klubih, potem se stvar nij čisto nič izpremenila in resnica ostane, da sta kneza Liechtensteina v dvoboju z grofom Hohenwartom zmagonosno se borila, in da se jima je posrečilo, avtoriteto grofa voditelja izpodkopati, ter Hohenwartu odvzeti skoro polovico armade. Kakor je zdaj razvidno, izvršila se je parlamentarna revolta, katera osupnila je pred vsem generalisima grofa Hohenwarta. Prej ta večer sta mu kneza Liechtensteina s svojimi krdeli še večno zvestobo obljubovala, a čez noč sta prenesla svoje šatore, ter se utaborila na drugem mestu ter pričela vojsko voditi na lastno svojo pest. Mi smo ta korak obsodili in obsojamo ga še zdaj! Počenjanje kneza Alfreda Liechtensteina obrneno je v prvej vrsti proti Hohenwartu, in videti je, da bi gospod knez rad zasedel mesto omenjenega grofa. Ali grof Hohenwart ima posebne zmožnosti in posebne talente, in njegova zasluga je, da se je desnica v pretečeni sesiji združila v kompaktno celoto; njegova zasluga je, da se je zdanja vlada mogla braniti toliko časa pred nemškimi napadi, in njegova zasluga, da je zdanja desna večina saj nekoliko podobna tistim parlamentarnim večinam, ki imajo drugodi v konstitucionalnih državah vladno krmilo v svojih rokah!

Mi obžalujemo torej, da se je omajal vpliv grofa Hohenwarta in to ravno v tre-

nutku, ko se je pričela ravno sesija, ko potrebuje vlada moralne in dejanske podpore, v trenutku, ko so se združile naprotne čete v jedno armado! Ako se povprašujemo po uzrokih, ki bi to secesijo opravičevali, moramo obstati, da ne moremo niti jednega zaslediti. Ali morda grof Hohenwart nij vnet katoličan, ali njegovo versko prepričanje nij ravno tako živo, kot je prepričanje kneza Liechtensteina? Ali je Hohenwartov klub sovražen katoliškim zahtevam, ali se ta klub nij vselej in pri vsakej priliki potezal za cerkev in njene interese? Kdor vse to premišljuje, skoro bode verjel, da je resnica, kar o tej stvari pišejo ne samo židovski, nego tudi federalistični listi. Trdi se namreč, da so se klerikalni Nemci hipoma zavedeli, da so Nemci, Germani, in da nij spodobno, če s Slovani v enem klubu zjedineni sodelujejo ter tako podpirajo slovansko napredovanje v alpskih deželah. Mi za zdaj nečemo verovati, da je knez Liechtenstein samo zategadelj zapustil grofa Hohenwarta, ker se mu je letá premalo nemšk in preveč slovansk dozdeval. V istini ne vemo, kako bi se bilo v možganih mladega kneza izcimilo tako prepričanje. Grof Hohenwartov klub nosil je dozdej nemško obleko, debate v njem so se vršile v nemškem jeziku in Slovani, sedeči v tem klubu so le redkokrat za slovanske interese odpirali usta, temveč vestno pazili na to, da nijso bili nezadovoljni nemški soklubisti. S slovanskimi zadevami pečal se je klub samo jedenkrat in to tedaj, ko se je razpravljalo o znanej resoluciji. Ako zdaj knez Liechtenstein svoj izstop s tem opravičuje, da je klub Hohenwartov preslovansk, potem

to opravičenje ne velja nič, ter je samo gola domišljija. Prihodnost bode učila, je bil korak kneza Liechtensteina moder, ali ne. Toliko se pa uže denes lahko trdi, da bodo nemškim katoličanom v Avstriji napočili hudi časi, kakor hitro se bodo ločili od Slovanov, kakor hitro bodo pričeli naglašati nacijskoalnost svojo ter nasprotovati Slovanom samo zategadelj, ker so Slovani. Mi upamo, da klerikalna nemška politika tako daleč nikdar zabredla ne bode in da se katoličanstvo nemško ne bode odpovedalo slovanskim katoličanom, kateri so brez dvojbe v prvej vrsti pripomogli, da imamo zdanjo vlado, in da je postala knez Liechtensteinova stranka faktor, ki je mero-dajen za našo notranjo politiko.

Ti naši upi pa so toliko bolj opravičeni, ko vidimo, da se zvesti naši soboritelji, značajni tirolski poslanci od nas ločiti nečejo in da je veljavna beseda gospoda Greuterja, ki je mnogo prebrisanejši politik kot knez Liechtenstein, v zadnjem trenutku še zabranila popoln razpad grof Hohenwartovega kluba.

Ganimo se!

IX.

Ne menj kakor za trgovino pripravna je naša domovina za razvoj obrtnije. Vseh onih naravnih pogojev, katerih je k temu potreba, nahaja se po Slovenskem v izobilji.

Razen tega pa ima narod naš tudi prirojeno sposobnost za obrtnijo, kar nam spričujejo raznotere sem ter tja čisto narodne obrtnosti po naši domovini. Manjka mu pa, kakor pri vsem ostalem, tudi tu onega pouka, katerega je dandenes obrtniku tako potrebno

Listek.

Kara Džigit.

Povest srednjeazijskih nomadov. — Rusko spisal N. N. Karazina.

Pesen četrta.

(Dalje.)

Obdarila ga je Uzun-Čaš krasotica s svojimi ognjenimi pogledi, do srca vnemajočimi. A ne gledé na vse to Alajar le poje, sedeč pri pragu nje kubitke ter balajčki*) strune radostno prebira, a pesni poje: o solnčici na nebu, o daljnih sinjih gorah, o gozdih temnih, gostih, o jutranjej megli, o krasnih cvetkah štepe, o orlu v podnebji in o vseh stvarjenjih živih.

V teh pesnih Alajara se tudi govorilo o duši je človeške, v njih se je govorilo, kako se satan z dobrim duhom tam ves vek bori, v njih se je govorilo o sedanjosti, o preteklosti,

*) Prvotni instrument z dvema ali tremi strunami, podoben citram.

tudi o tem kaj bode v prihodnje . . . Sladke bile so njega pesni!

Narod je slušal, stal molče; stari Ablaj na tla povesil je oči, ter zibal z glavo belo; Uzun-Čaš se vsa spreminjala je v lici, široko radostno so njena usta se smehljala, beli, gladki zobje se lesketali, črne oči na tihem so plakale! . . .

Prišli so svetli, radostni pirovni dnevi, dnevi svatbe; od vseh koncev štepe shajali so se nebrojni gostje, zvani in nezvani — do kraj neba so si razstavili kubitke . . . Sam Timur v letih davnih takega ni stana zbiral, ne take sile ljudske videi.

Uzun-Čaš v kubitki svoje z materjo, družicami se je zaprla (takov je bil običaj); mej njimi bila je družica, katero posebno je ljubila in odlikovala.

Ta deklica bila je čudna, majhena, slaba, kakor dete; lasje so bili svitli, srebernejši od trave štepue, v vročini izsušene; oči višnjeve, ko nebo v spomladi . . . Privel je njeno mater nek junak iz naših, privel jo semkaj

izpod „Orska na severu“ ter jo prodal mej nami. A umrla je, ter rodila deklico še živo — slabotno; to dete k sebi vzel je Han Ablaj iz usmiljenja, in držal jo ves čas v svojej kubitki.

Jednako stari bili sti prekrasna Uzun-Čaš in ta rejenka. A kaka razlika je mej njima! Na jednej roki Uzun-Čaš je to nosila, privzdigala jo kakor slamico, ta, do pasa ne doseže iej z roko; burdjuka*) malega nij v stanu s tal vzdigniti. Nihče je nij sovražil radi slabote njene, ker delati nij mogla. Kako naj ona tudi dela, ko uže od lahke sapice ko travica se klanja? . . . Držali več so jo radi zabave . . .

Vse deklice v avlih so svoje konje jezdne, ljubljene imele; ko priženó domov tabune — z žvižgom vsaka konja svojega pokliče . . . No tudi za Ak-Džan (duša dobra) se našel je primeren konj.

To bila je bila kobila mala, na videz še zrebe, predstavljala je komaj noge, dirjala komaj, a dlake bila je brez madeža vse bele.

*) Mali meh, napolnjen z vinom.

potreba, da spozna svetovne okoliščine, tika-joče se obrtnije, s katero se peča.

Za pouk v obrtniji se doslej pri nas nij čisto nič storilo. Ravnali smo, kakor z vsemi ostalimi važnimi, mnogokrat celo najvitalnejše interese našega naroda zadevajočimi vprašanji, pričakovali smo namreč pomoči od vlade. Mej tem ko so po drugih deželah občine same ustanovljale obrtniške šole, nij se pri nas nikdo ganil, da si se ne more trditi, da bi mi ne imeli tako premožnih občin, katere bi jednako potrebnih naprav vzdrževati ne mogle. In mej tem, ko po drugih deželah vlada zdaj občinske obrtniške šole sprejema v svojo režijo, nijmamo v naši domovini ni jedne take šole še in kakor stvari zdaj stoje, tudi nij pričakovati, da bi jo kaj kmalu dobili.

Kaj pa je nasledek te nebrižnosti za potrební pouk obrtnikom? Počasni, a gotovi propad še te obrtnije, katera se nam je tu in tam še ohranila.

Razmere so se v zdanjem času za obrtnijo čisto predrugačile. Mej tem, ko se je nekdaj zahtevalo le trajnih in dobrih izdelkov, zahteva zdanji svet, da imajo poleg teh dveh lastnostij, še tretjo, to je vkusnost. Naš obrtnik pa nij imel in nijma prilike spoznati, kak je prevladajoč vkus pri izdelkih njegove stroke in tako se zgodi, da ga nadkrili tujec, kateremu so bile okoliščine v tem oziru ugodnejše.

Manjka pa našim ljudem tudi smisla za združevanje in mej tem, ko se drugod po obrtnih krajih mali obrtniki združujejo v ta namen, da bi njihova obrtnija prej ali pozneje ne prišla kapitalistom v roke ter jih ne storila od velikega kapitala zavisnih, nij pri nas najmanjše zadrage mogoče ustanoviti. Naši ljudje jeden drugemu ne zaupajo, in to nam je, ter nam bode, ako ne poskrbimo, da se v tem oziru kaj na bolje ne obrne, v gotovo pogubo.

Poglejmo le v mengiško-domžalsko okoličje. Od davnih let uže se tam pleto kite in izdelujejo slamniki. Mnogo so si s to obrtnijo tamošnji kmetovalci prislužili nekdaj denarja. A nenapredujoč s časom in poslujoč z malimi neznatnimi kapitali vsak sam zase, propadli so. Namestu, da bi se bili združili ter obrtnijo v velikem začeli, prepustili so polje tujcem, katerim so zdaj oni le še sužnji.

In taka usoda preti prej ali slej tudi našim Ribničanom, ako se ne najde mej njimi podjetnih mož, ki bi obrtnijo „suhe robe“

preustrojili potrebam in zahtevam zdanjega časa primerno. Ribničani si zdaj zaslužijo mnogo denarja; marsikdo iz njih je s „suho trgovino“ uže obogatel, a ne pretiravamo, ako trdimo, da bi ribniška dolina s svojo znamenito obrtnijo bila lahko trikrat premožnejša kakor je. Dandenes, ko sopar prevaža s čudovito naglostjo blago od kraja do kraja in ko se povsod nahajajo prekupci, mešetarji in komisijonarji, je pač nekako čudno videti Ribničana, vozečega s svojimi kljusami suho robo v najoddaljenejše kraje. Koliko pri tem potroši denarja in koliko — kar je še važneje — potratí zatega časa, katerega bi doma veliko bolje porabiti mogel.

Ako bi torej Ribničani ustanovili delniško društvo ter porabili vse zdaj na potovanji se nahajajoče može za delo, razen tega pa pri fabrikaciji suhe robe računili tudi s stroji, katerih se dandenes tudi za njihovo obrtnijo nahaja v izobilji, razen tega pa poskrbeli za dobre trgovske zveze zavoljo prodaje svojega blaga, smelo rečemo, da bi svoje blago — z ozirom na hitrost fabrikacije in male stroške pri prodaji — mogli dvakrat bolje v denar spraviti, kakor zdaj. —r.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 23. nov. [Izv. dop.]

V klubu desnega centra bral je grof Hohenwart pismo kneza Liechtensteina, v katerem naznanja, da je nekaj poslancev — g. knez ne pové niti koliko, niti imen — izstopilo iz starega kluba ter se ustanovilo kot nov klub pod naslovom „Centrumsklub“. Pismo se na znanje vzame, a od raznih strani se poudarja, da izstopivši gospodje k temu koraku nijso imeli nobenega povoda. Zlasti slovenski poslanci konstatirajo, da so o vsakej priliki podpirali predloge konservativnih Nemcev, s svojim! narodnimi težnjami pa so le malokdaj nadlegovali celi klub. Če se tedaj v nekaterih časnikih piše, da so nemški konservativci morali se odmakniti, ker se nijso več mogli ubraniti prenapetim terjatvam nenemških poslancev, je to gola laž.

Pri klubovej seji je bil tudi Greuter, ki je močno obžaloval prav nepotrební izstop nekaterih poslancev. Od Tirolcev je dozda le Zallinger, ki pa uže delj časa nij bil več v klubu, novej zvezi pristopil. Ostali Tirolci se bodo še le mej seboj posvetovali, kaj hočejo storiti. Tudi zgornje-avstrijska poslanca iz velicega posestva, Hajden in grof Türkheim, sta

ostala v Hohenwartovem klubu, tako, da dozda knez Liechtenstein še nij več kakor 22 mož okolo sebe zbral.

Za splošni politični položaj pa celi ta dogodek nijma nobenega pomena. Kajti novi klub ostane v zvezi s stari prijatelji in je uže prosil, da sme zastopati biti v „eksekutivnem komiteji“ desnice.

Grof Koronini dozda še nobenemu klubu nij pristopil, da si ga je deputacija združene levice vabila k pristopu. V tej sesiji bo menda ostal izven vsake zveze. Levica vzlic združenju in vzlic razdvojitvu Hohenwartovega kluba čuti, da nijma nobenega upanja priti do vlade. Grof Taaffe ima popolno zaupanje na najvišjem mestu, pa je tudi zasluži, kajti v treh letih svojega vladanja je rešil jako težavne in zamotane stvari, v prvi vrsti zemljiščni davek. Zda ima še nalog, za novo vojno postaviti dobiti večino, o čemur nij dvomiti, ker je cela avtonomistična stranka uže sklenila sprejeti postavu.

Grof Taaffe gre polagoma in previdno naprej, a ravno s tem najbolj razdira vrste nasprotnikov, in kar zida, postavi na trdni temelj.

V proračun za leto 1882 je postavljenih 30.000 gld. za zidanje novega učiteljišča v Ljubljani, ki bo za vsem stalo 160.000 gld. Če pogledamo, koliko se je v poslednjih dveh letih za Kranjsko storilo iz državne kase, omenjam le nastavljenje novih okrajnih zdravnikov, gozdarjev, živinozdravnikov, popotnega učitelja, povečanje podpore za Slap, velike svote za cesto Idrijo-Vrščevo itd., moramo hvaležno priznati, da se pod nobeno vlado in nobenim deželnim predsedstvom nij zgodilo toliko v prid kranjske dežele, kakor pod Taaffejem in deželnim predsedstvom gospoda Winklerja.

Politični razgled.

Notra in dežele.

V Ljubljani 24. novembra.

Dolgo so omahovali tirolski poslanci, ne vedoči, ali bi se tudi za Lienbacherjem in knezom Liechtensteinom podali in ločili od Hohenwarta in stopili v **središčni klub**. Njihova boljša polovica, če se smemo tako izraziti, je zmagala; kakor nam je poročal telegram v včerajšnji številki našega lista, sklenili so Tirolci, da ostanejo še na dalje v klubu Hohenwartovem. Hohenwartov klub torej obseza zdaj Slovence, Dalmatince in Tirolce, 2

Čudno je bilo gledati, kako je ta konjiček sam pritekal k lastnici svoje, kako je ona s pomočjo Uzun-Čaš na hrbet mu zlezla in se krepko z ročicama za grivico držala.

Družice njene vse — po štepi dirjajo na konjih, a naša „Ak-Džan“ vleče zadaj se korakom in se veselo nasmejava; a ko zasmeje se — kakor sreberni zvonček, smeh nje odmeva v zraku . . .

Ljubili so „Ak-Džan“ zategadelj zelo v kočah, ker silo ona divno, mirotvorno je imela . . . Kakor je tudi krut bil starši sin Ablaja, Nurek-junak, gnjeven in ljut v togoti, v srdi nij poznal zdržanja. Ali tudi ta zagledavši Ak-Džan pomiril se je in pozabil na srd in jezo . . .

Deklica Ak-Džan, če tudi mala, bila je vender divno lepa. Ali nihče iz mladeničev nij za njo postopal . . . Samo pastir Alajar, ženin, mej petjem, vselej k sebi je posadil „dušo dobro“, in Uzun-Čaš nij ljubosumna bila, temveč ljubila jo je gorkejšje nego prej.

Taka bila je Ak-Džan, avlna deklica, rejenka.

Šumi, vrišči, raduje se kočevni narod prosti, nedeljo drugo svatovščino uže slavé. Alajar peva brez umolka, brez konca vedno še prihajajo in shajaja se novi gosti, priganjajo goved, velblode, tovorom težkim obložene karavane. Začuvši o svatbi, vsak potnik s pota jo ukrene in se tu vstavi.

Nastopil je poslednji dan pirovni, dan poroke, dan poslednjega razkošja.

Pošiljalo molitve k Allahu, vsak mlad in star, — zahvaljujejo se njemu vsi, vsegamogočnemu: da semkaj nij privel s svojo nemilostjo vruga prokletega, „džigita črnega“.

Pesen peta.

Naklali s krivci mladih so žrebet, nebrojno kozlov mastnorepih; kipé železni kotli, celo pokrovi se na njih tresó, skakljajo. Visoko k nebu črni dim od ognjev se vali, po vetru daleč se razstílja, junakom spečim, gostom, vriva se v nosove, budi in vnmelje gladne jim

živote. Notri do jutra umivajo se milom deklice, s trakovi, s cvetjem kite ubirajo.

Vso noč pred tem nij spala Uzun-Čaš, nemirno se je sem ter tja metala, kajti slutila je nesrečo, srce jej zlo je oznanovalo.

Glej, solnce je izšlo, ter obsijalo zlatom vse kuplje, zobce sten gomil dedovskih na visokej groblji „Avle-mazar“. Uže vstaja tudi stari Han-Ablaj, raduje svatbe se, nij žalosten, kajti v svoj dom sprejema ženina, ne daje mu neveste na odvoz v neznane, daljne kraje . . .

Prišli so starčki, čestitljivi očetje in se posedli v krogu po velikem, kakor v spomladi štepa krasnem hivanskem tepihu.

Posedli gostje so okrog njih, vsi zvani in nezvani, kakor s podkovjo konjsko jih obdali . . . Kdor spredaj je — sedi na tleh, za temi drugi uže stoje, za temi tretji so na konjih, po jeden in tudi po dva, za temi slednji na visokih grbastih velblodih, da bilo vsem je vidno, kar se je vršilo. (Dalje prih.)

Avstrijca, vseh skupaj 40 poslancev. Novo ustanovljeni središnji klub pa šteje le 24 udov. Tako se vendar niso izpolnile besede „N. Fr. Pr.“ od vtorka, ko je pripovedovala, da so vsi poslanci Hohenwarta zapustili, da bode zdaj le še načelnik slovenskemu klubu. — Poljski listi ne pripisujejo secesiji Liechtensteina posebne pomembnosti, a ostre so besede, katere knezu govore, istotako češki in listi nemški avtonomistične stranke. In kakor je uže naš list povedal: Če nastane vihar, želi ga bode Liechtensteini, istotako piše tudi „Tribüne: „Denes se kritizirajo nemški konservativci, in nič ne manjka, da se po krivdi Liechtensteina-Lienbacherja prouzroči kriza na desnici in pri vladi, potem pa je katoliško-konservativni element nehal igrati rolo v parlamentu.“

Stanje v **Krivošijancih** nij tako zelo nevarno kakor pišejo listi, ker so to vsa le naročena poročila židovskih listov. „Narodni list“ denes sviri pred takimi vestmi. Mi radi verjamemo, da židovski listi vse povečajo, ker nam je njihova taktika Slovanu nasproti znana. Narodni list piše: „Osim toga, po najnovijih viestih što primamo iz Boke, ovih zadnjih dana nije se dogodio nijedan čin, kojim bi se moglo dokazati da Krivošijanci kane uznemirivati onu okolico, i pritegnuti na svu strogost zakona.“

Vnanje države.

V **Srbiji** kulturna borba vedno bolj narašča. Ruska vlada preti, da bode pozvala svojega zastopnika nazaj, ako se ne prekliče knežev ukaz zaradi odstave metropolita Mihajla. — V Rusiji je javno mnenje Srbiji neprijazno, ker se meni, da se Srbija nagiba preveč proti Avstro-Ogrske. Zato se misli, da je odstavljeni metropolit vladina žrtev, in zahteva se v Rusiji, da naj se metropolitu vrne zopet prejšnja čast in dostojanstvo.

Kakor se iz **Sofije** poroča, izjavili so vodje liberalne stranke Zankov, Stojanov, Šišmanov, da hote zopet stopiti v javno življenje. To bi bilo jako hasnovito za razvoj Bolgarije.

Vesti iz **Bukurešta** se glase, da hoče Bratiano demisionirati in da hoče Cogalniceanu prevzeti portfelj vnanjih poslov. Po tej promeni, če se uresniči, hote nekateri sklepati, da se je Rumunska odločila do zadnjih posledic vztrajati pri svojem zahtevanju o podunavskem vprašanju.

Francoški listi se silno jeze nad knezom Bismarkom, ker se hoče utikavati v egiptovsko vprašanje. Nekov Gambettin list v pripovedovati, da sta grof Münster in Herbert Bismark v specialnej komisiji državnega kancelarja Angliji ponudila popoln protektorat nad Egiptom. Nemčija, nezadovoljna, da vzemirja po prijateljstvu mej Francijo in Anglijo, hotela je mej te dve državi utakniti zagovozdo.

Dopisi.

Izpod Moskve [Izv. dop.] „Doletela je do svete Rusije ne dobra vest o usodi pravoslavnega prostega naroda srbskega — vest o odstavljenju*) srbskega metropolita Mihajla“. Tako začena petrograško rusko-slavjansko „Nov. Vr.“ od 8. nov. kratek, pa jednat članek o žalostnej dogodbi poslednjih dni v rodnej nam po krvi in veri Srbiji. „V Srbiji svršila se je grda nepravica“ — govore rusko-slavjanske „Mosk. Ved.“ v članku od istega dne in o istej zadevi, samo še bolj plamenito in korenito. Iz tega članka vam nekaj več posnemem, odstranivši se ve da prej vse „ruske robotosti“, koje mogle bi biti ne povsem prijetne „glacé-ušesom“ vaših cenzorjev. „Komu v Rusiji nij znano ime metropolita Mihajla? Kdo ne pomni njegovih oglasov, sezajočih v globino ruskega naroda, v časih težav in nadlog? In glejte, metropolita Mihajla, gorečega domoljuba srbskega in zvestega prijatelja Rusije, s kolom preganjajo z njegove svete službe

*) Ta akt nasilja srbskega ministerstva je Ruse tako razkačil, da hote nekateri vrniti reče, dobljene od srbske vlade. Tako piše „Nov. Vr.“ Dop.

neki ministri, kateri so se včeraj narodili, a denes morebiti zopet zginejo . . . Kaj pomeni ta fakt? Kaj družega, kakor da je po žalostnem spominu berlinskega kongresa upala veljava Rusije, da je potemnel njeni blesk in da napredujejo nakane njenih protivnikov, vragov pravoslavja in slavjanstva! . . .“

Za tem sledi kratek popis delavnosti metropolitove, iz kojega je vidno, da je Mihajl okončavši svoje teologične študije v kijevskej duhovnej akademiji, vstopil kot profesor v belgradsko duhovno seminarijo. Leta 1854. posvečen je bil v škofa šabacke eparhije. 26. okt. 1879. leta praznoval je 25 letnico svoje škofovske službe v srbskej cerkvi. Od vseh krajev pravoslavnega slovanskega sveta došli so mu obilni pozdravi, a pokojni ruski car podaril mu je visoki red sv. Aleksandra Nevskega. Dostojanstvo metropolita srbske cerkve dobil je ravno tedaj, ko je v Srbiji zopet poklican bil na prestol rod Obrenovičev.

Kakor je vam znano, motiviralo je srbsko ministerstvo odstavljenje Mihajla s tem, da nij odobril zakona, po katerem morala bi vsaka duhovna osoba plačati takso za svoje dostojanstvo, tvrdé, da bi to bila čista simonija, pogubna pravoslavnej srbskej cerkvi. Pa če je to tako, zakaj bi neki domoljubnega starčka obiskavala policija? — vpraša mnogovplivni list moskovski. Torej odstavljenje od drugod izvira . . . Še leta 1875. je mej Mihajlom in tedanjim ministerstvom vzplamenel prepir, kojega je zakrivil najbolj isti Stojan Novakovič, koji i denes sedi v srbskem ministerstvu kot minister narodne prosvete. Pa tedaj je bil vpliv ruski velik in homati je so se skoro poravnale. G. Novakovič, da si tedaj še nij bil člen petrograške akademije, boril se je za svetovno veljavo ruskega jezika, upeljavši ga v srbske šole kot predmet obligaten. Časi so se nekoliko premenili . . . g. ruski akademik podpal je pod tujo peto. Sili se, uničiti ne samo svoj trud nedavnih let, želé zameniti v srbskih šolah ruski jezik z nemškim, no i plod srbsko-ruske zveze v teku mnogih stoletij . . .

Mihajl Nikiforovič Katkov tako konča svojo grozno slovo: „Kako mora pogledati Rusija na to novo izjavo o tujem neprijateljskem vplivu na ministre kneza Milana, koji moral bi razumeti (pa žalibng on tega ne razume!) da mu v osobi metropolita Mihajla odjemljejo najtrdnješo podporo hiše Obrenovičev? Mora li Rusija mirna ostati pri vsem tem? Tedaj jej samo še ostaje, poklicati ruskega predstavitelja iz Belgrada, in dopustiti zvezo s Srbijo samo čez dunajsko poslanstvo kot z deželo vazalno, odkrito podvlastno Avstriji . . . Ali Rusija mora dati počutiti srbskemu knezu in njegovim ministrom silo svoje vnanje politike, katerej je Srbija obvezana s svojim bitjem in katera je z rusko krvjo za znamenovala njeno nezavisnost“ . . .

Kaj pa poreče Ivan Sergejevič Aksakov v svojej „Rusji“? — morebiti povprašate. Rajši ne vprašajte, odgovor bi „Slov. Narodu“ le škodil.

A Srbi, zvedó li o teh plamenitih člankih ruskih novinarskih korifejev? Ne, ne zvedó lahko o njih: ruski dopisniki, kakor poroča „Nov. Vr.“, se v novejših časih v Srbiji preganjajo in ruski glasovi v Srbijo ne prodirajo . . . —f—

Domače stvari.

— (Kako je gospod Pirker z nemščino havzirali!) Gospod Rajmund Pirker,

naše slovenske dežele nemški šolski nadzornik inspiciral je pred kratkim šole litijskega in raddeškega okraja. Nemško srce mu nij dalo miru in zopet je ponujal nemščino, a ta čas ne več učiteljem, temveč otrokom samim. A poslušajte, kako zviti in prebrisani so gospod nadzornik! V vsakej šoli postavil se je pred klopi, obrnil milosrčno svoje oko po šolskih otrocih ter izdihnil: V Ljubljani imate, prelubi otroci, predobrega očeta in ta oče se imenuje: deželni odbor! In potem jim je razložil na drobno in debelo, kako da ta odbor skrbi za kmetske otroke, kako da se je po njegovem nasvetu odločilo celih 500 gld., da se bodo mogli nemškega jezika učiti kmetski otroci. Končavši pa je patetično vzkliknil: Boga hvalite, otroci, da v takih časih živite! Zdaj pa vprašam: Kdo izmed vas se hoče nemškega jezika učiti. A dobro si zapomnite, kdor se bo učil, tega nič „koštalo“ ne bo! In ker ne bo „nič koštalo“ in da bi se visokemu gospodu prikupili, oglasili so se v istini nekateri otroci. In gospod Rajmund zapisal jih je z važnim obrazom v svoj „notes“ in zdaj bodemo kmalu brali kje v nemških listih, da se slovenski otroci po vsej sili iz proste volje nemščine učiti hočejo! V istini, kdor je deželni šolski nadzornik in kdor ima od nemške večine našega deželnega zbora nalogo, da naj tistih znanih 500 gld., s katerimi se bode rešilo nemštvo v Kranjskej, mej ljudi spravi, ta mora biti prebrisan, kakor otroci luči v svetem pismu. Sam Bog vé, koliko časa prodajal bode še gospod Pirker nemške svoje piskrčke po slovenskih naših šolah! Končno ubije se vsak vrč, a gospoda Pirkerja vrč videti je, da se nikdar ubil ne bode! Na zdravje! —

— (Dr. Fran Schiffer) obhajal je ravnokar petdesetletnico svojega doktorstva. Pri tej priložnosti imenoval ga je mestni zastop ljubljanski častnim meščanom in to jednoglasno, kar nam služi v dokaz, da je gospod doktor pri narodnjakih in Nemcih jednako priljubljen. Gospod dr. Fran Schiffer rojen je Nemec, a uže od leta 1836. biva v deželi kranjskej ter si je znal v teku dolgoletnega svojega delovanja pridobiti splošnih simpatij. Naši nasprotniki vedno kričé, da poštemu Nemcu nij mogoče izhajati mej nami in da mi vsakega Nemca strastno preganjamo. Resnica je, da mi nemških kričačev ne ljubimo, a nemški poštenjaki živé mej nami v miru in v občenem spoštovanju! Vsaj gospod dr. Fran Schiffer nij doživel nikdar, da bi se mu bilo ime metalo po političnih diskusijah, ker se ravno nij mešal v politične boje in ker ima zavest, da v kranjskej deželi nijma Nemec naloge, dražiti in zasramovati domačine, kakor to delajo nekateri nemški kolegi njegovi. Mi čestitamo gospodu jublantu z željo, da bi ga posnemali vsi drugi Nemci, ki sedé v naši sredi!

— (Častnim članom) izvolil je občni zbor kranjske kmetijske družbe jednoglasno gospoda deželnega glavarja grofa Thurna. G. deželni glavar izjavil je v svojej zahvali, da bode vedno deloval z vsemi svojimi močmi na prospeh kmetijstva.

— (Imenovanje.) Dr. Fr. Vok, beležnik v Vipavi, imenovan je beležnikom v Ljubljani.

— (Kranjske kmetijske družbe) občni zbor vršil se je zadnjo sredo od 9. do 1/2 1. ure dopoldne in od 5. do 7. ure zvečer. O jako važnih obravnavah poročali bodemo v prihodnjih številkah našega lista na drobno. Prvosednikom je bil jednoglasno izvoljen baron

Wurzbach, tajnikom pa dr. Bleiweis vitez Trsteniški. Kot ud v centralni odbor izvoljen je bil z veliko večino glasov g. R. Kastelec, predstojnik kranjskega ribarskega društva.

— (Iz Metlike) se nam piše: Žumberčani pripovedajo, da pojde v ponedeljek velika deputacija njihovih občinskih zastopnikov k banu Pejačeviću s prošnjo, naj se junaški potegne, da ostanejo pri Hrvatskeji. Prošnjo je sestavil zgodovinar profesor Smičiklas, rodom Žumberčan.

— (Slovensko literarno društvo na Dunaji) ima v soboto, 26. novembra, svoj 1. redni zbor. Dnevni red je sledeči: 1. se pričita zapisnik poslednjega občnega zbora; 2. čita g. Ivan K. svojo povest „Vojaki v Zakótniku“; 3. se interpeluje in predlaga. — Društvo se zbere, kakor po navadi, v Kaiserjeveji gostilni „zur hl. Dreifaltigkeit“ (III. Ungargasse 27) in prične zborovati o 1/2 8. uri zvečer. — Vsi g. društveniki in društvu prijatelji se uljudno vabijo v to zborovanje.

— (Poslano.) V dopisu iz Gorice v št. 260 Vašega cenjenega dnevnika je govor o nemškem „Schulvereinu“. To društvo se imenuje in popisuje kot nevarno slovanske narodnosti. Mej odborniki tega društva se našteva tudi moje ime, kar je resnično. Jaz nijsem imel nikdar namena, kake narodnosti žaliti, tudi nijsem mislil, da bi „Schulverein“ gojil tendence, katere se mu pripisujejo. Moje stališče je pomirljivega značaja in, rekel bi, kosmopolitično. Zato sem rad ud takih društev, katerim je namen kulturni napredek. Vsled tega nazora sem jaz ud tukajšnje slovenske čitalnice uže od leta 1876., dasi ne uživam dobičkov od nje. Tako sem zdaj tudi ud nemškemu „Schulvereinu“ in drugih društev. Da bi se pa ne spodtikali, in ker mi je mar, da živim v miru, odpovedal sem se denes odborništvu nemškega „Schulvereina“, in sem izročil svojo odpoved dotičnemu predsedništvu. S posebnim spoštovanjem F. Wokulat. V Gorici 22. novembra 1881.

Listnica uredništva. „Rodoljubu v Kamniku“. Vašo anonimno dopisnico smo prejeli ter vrgli v koš mej druge smeti. Taki hinavci, ki svetu ne upajo odkriti svojega obraza in ki svojega nasprotnika s kolom anonimnosti za voglom pričakujejo, po udarci pa pobegnejo, kakor kmetski fantalini, taki hinavci katoliškeji stvari le škodujejo in mi hvalimo Boga, da so posebno mej mlado našo duhovščino taki eksemplari, kot ste vi, uže prav redke prikazni. Razložek mej nami je ta, da vi zastopate samo katoličanstvo, za narodnost se pa krvavo malo brigate. Mi pa hočemo, da se slovenskemu narodu ohrani katoličanstvo in pa tudi narodnost. O knezu Liechtensteinu so češki listi in posebno „Politika“ še mnogo ostreje pisali, kot mi. O tem si nijmamo torej ničesar očitati. Vaše očitanje pa smo vrgli, kakor rečeno, v koš.

G. V. Br.— v Vojniku. Vašega dopisa objaviti ne moremo, ker bi prouzročil nepotrebne prepire.

Tuji:

23. novembra:

Pri **Slonu**: SeifmIn z Dunaja. — Lenk pl. Wolkenberg iz Grada. — Freundl iz Flouence. — Okorn iz Lahovč!

Pri **Maliči**: Pretzner, Hock z Dunaja. — Nenstätter iz Monakovega.

Dunajska borza 24. septembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	77 gld.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	78	05	"
Zlata renta . . .	93	75	"
1860 drž. posojilo . . .	132	80	"
Akcije narodne banke . . .	839	—	"
Kreditne akcije . . .	360	25	"
London . . .	118	80	"
Srebro . . .	—	—	"
Napol. . .	9	41 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	60	"
Državne marke . . .	58	25	"

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

K... K.....gg.
Če mi za jed in pijačo v kazini uže **jedno leto** dolžnih 55 gld. ne plačate v 14 dneh, bom tu javno povedal, kdo ste.

Fric Reisinger,

bivši natakár v kazini, zdaj gostilničar v „Bierquelle“.

(667)

Zobní zdravník DR. HIRSCHFELD z Dunaja

ordinira vsak dan od 9. do 12. ure in od 2. do 4. ure v **hótelu „pri slonu“**, sobe št. 46 in 47 in ob jednem naznanja p. n. bolnim na zobeh, da ostane tukaj samo 4 do 5 tednov. (654—4)

Velika zaloga! Bogata izber!

Istranska naravna vina vino konsumno založišče

ofirira na **debelo** in **drobno**
v **Trstu** — Via Acquedotto — h. št. 11.
Na zahtevanje se pošljejo za **poskušnjo** in se **cena naznani**. (668—1)

Naložilne in spekulacijske kupčije
v **vseh kombinacijah** se po prijazno **ree-nih** in **diskretno** po **originalnih kurzih** oskrbe po **bančnej hiši** administracije „**Leithe**“ (Halmai), Dunaj, Schottenring 15. (620—7)

Marijinceljske kapljice za želodec, nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper **ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje kislo podiranje, šoi-panje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli** (če izvira bolečina iz želodca), zoper **kró v želodci, pre-obloženje želodca z jedjo ali pijačo, órve, oper bolezni na vranióci, jetrah in zoper zlato žilo.**

Glavna zaloga:

Lekar **C. Brady**, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane **35 kr.**

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimnovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmied; Kranj: lekar Drag. Savnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisnene besede: **Echte Maria-zeller Magentropfen** — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatená z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki némajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzéjo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487—13)

Gostilna „pri ogradskeji kroni“ v Zagrebu.

(Hótel zur ungarischen Krone.)

Podpisani naznanjam sl. občinstvu, posebno potnikom iz slovenskih pokrajin, ki pridejo v Zagreb, da sem dné 1. novembra t. l. zopet prevzel

gostilno „pri ogradskeji kroni“ v Zagrebu, sredi mesta, v Hlci, blizu Jela- čičevega trga.

Naj se vsakteri potruži k meni priti, ki želi biti dobro postrežen; pripravljena je zmirom najboljša pijača in izvrstna kuhinja, a še posebno priporočam potujočemu občinstvu snažna in cena **prenočišča**, v obče pa obetam, da bodem vedno skrbel z vso močjo za to, da bodo moji gosti zadovoljni s postrežbo, kakor tudi z nizkimi cenami.

Pri vsakem dohodu železniškega vlaka stoji na kolodvoru moj omnibus.

Janez Kregar,

(647—3) gostilničar.

Prodaja vina.

Iz 1881. leta belo vino	gld. 11.—
„ 1880. „ „ „	12.—
„ 1879. „ „ „	15.—
„ 1880. „ pravo vinsko žganje „	32.—
„ 1880. „ prava slivovka	38.—

Oferira se pr. hektoliter.

Josip Kravagna,

(625—7) v Ptuiji, Štajerska.

Vabilo k udeležitvi

dobitnih šans velike, od hamburskega mesta garantovane denarne loterije, v kateri se mora

9 milijonov 140.340 mark

v teku nekaj mesecev **gotovo** dobiti.

Novi, v 7 oddelkov urejeni igralni načrt ima mej 100.000 lozi **50.800 dobitk**, in sicer oziroma

400.000 drž. mark,

posebno pa

1 dob. á m. 250.000	3 dob. á m. 8000
1 „ á m. 150.000	3 „ á m. 6000
1 „ á m. 100.000	55 „ á m. 5000
1 „ á m. 60.000	5 „ á m. 4000
1 „ á m. 50.000	109 „ á m. 3000
2 „ á m. 40.000	212 „ á m. 2000
3 „ á m. 30.000	10 „ á m. 1500
1 „ á m. 25.000	2 „ á m. 1200
4 „ á m. 20.000	533 „ á m. 1000
7 „ á m. 15.000	1074 „ á m. 500
1 „ á m. 12.000	110 „ á m. 300
23 „ á m. 10.000	29115 „ á m. 138
	itd. itd.

Žrebanje dobitk je po načrtu uradno do-ločeno.

Za prihodnje prvo žrebanje dobitk te ve-like denarne loterije velja

celi orig. loz le 6 mark, ali gl. 3.50 av. bank. pol orig. loza le 3 marke, ali „ 1.75 „ „

četrt „ 1 1/2 „ ali 90 kr. „ „ ter se ti od države garantovani originalni lozi proti pošiljlatvi svote v gotovini ali po nakaz-nici, ali pa proti povzetju zneska v najoddalje-nejše kraje franko razpošiljajo. Manjše svote morejo se priposlati tudi v pisмениh markah.

Hiša Steindecker je v kratkem času svojim interesentom izplačala **velike dobitke** po mark **125.000, 80.000, 40.000**, več po **30.000, 20.000, 10.000** itd. in je s tem pripomogla k sreči mnogovrstnih rodbin.

Uloge so v primerji velikim dobitkom jako neznatne ter se mora le priporočati, da se je-denkrat sreča poskusi.

Vsak udeleženeec dobi pri naročbi uradni načrt, iz katerega se razvida razdeljenje dobit-kov in dotičnih razredov, kakor tudi vloge, in po vzdigovanji dobitk oficijalni listek udi-gne-nih števil.

Dobitki se izplačujejo točno pod državnim poroštvom ter se morejo na direktno vposlanje ali na željo interesentov z mojimi zvezami na vseh večjih tržiščih Avstrije izplačati.

Naročila naj se povratno in vsakako

pred 30. novembrom t. l.

zaupno pošljejo na **trdno staro tvrdko**

Josef Steindecker,

Bank & Wechselgeschäft, Hamburg.

P. S. Hiša Josef Steindecker — poznata kot solidna in realna — ne potrebuje posebnih reklam; te zato izostanejo, na kar se čestito občinstvo opozarja. (604—7)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.